

VALINNAISAINEOPAS

Aleksis Kiven peruskoulu

SISÄLLYSLUETTELO

Lukijalle	2
Arkkitehtuuri ja muotoilu	5
B2-kieli (ranska, saksa, espanja, venäjä)	6
Historia ja kulttuuritieto	8
Ilmaisutaito	9
Kotitalous	10
Kuvataide	11
Liikunta	13
Luova kirjoittaminen	14
Mediataide	15
Musiikki	16
Saksan kieli ja kulttuuri	18
Valinnaisaine yhdeksännelle luokalle.	18
Taloustaito	19
Tekninen työ	20
Tekstiilityö	21
Tietotekniikka ja media	23
Tutustu tieteeseen	25

(Kannen kuva Anna Liljeblad)

Lukijalle

Tässä oppaassa kerrotaan eri valinnaisainevaihtoehdoista 8. ja 9. kouluvuotta varten.

Valinnaisaineita voi valita seuraavista palkeista:

Pakolliset taito- ja taideaineet jotka alkavat kahdeksannelta luokalta ja jatkuvat yhdeksännelle luokalle:

(Vaikuttavat emoaineen arvosanaan)

kotitalous

kuvataide

liikunta

musiikki

tekninen työ (ks)

tekstiilityö (ks)

Valinnaiset aineet jotka alkavat kahdeksannelta luokalta ja jatkuvat yhdeksännelle luokalle:

- näistä aineista tulee oma arvosanansa todistukseen
- termi “*syventävä*” tarkoittaa sitä, että jo aiemmin opiskeltua ainetta opiskellaan syvemmin. Suluissa aineen perässä on emoaineen nimi.
- termi “*soveltava*” tarkoittaa sitä, että valinnaisaineessa on sisältöjä useammasta oppiaineesta

syventävä historia ja kulttuuritieto (hi)

syventävä ilmaisutaito 1 (suk, stk)

syventävä kotitalous 1

syventävä kuvataide 1

syventävä liikunta 1

syventävä musiikki 1

soveltava tietotekniikka ja media

syventävä tekninen työ 1

syventävä tekstiilityö 1

B2-kielet: espanja, saksa, ranska tai venäjä

Valinnaiset aineet jotka alkavat yhdeksänneltä luokalta:
(näistä aineista tulee oma arvosanansa todistukseen)

Mediataide

soveltava arkkitehtuuri ja muotoilu

syventävä ilmaisutaito 2 (suk, stk)

syventävä kotitalous 2

syventävä liikunta 2

syventävä luova kirjoittaminen (suk, stk)

syventävä musiikki 2

soveltava saksan kieli ja kulttuuri

syventävä taloustaito (yh)

syventävä tekninen työ 2

syventävä tekstiilityö 2

soveltava tutustu tieteeseen

Miten valinnaisaineita valitaan?

Yleisopetuksen oppilas valitsee valinnaisaineita seuraavasti:

8.luokalla

- kaksi vuotta kestävä taito- ja taideaineiden valinnaisaine (8. ja 9. luokalla yhteensä 4 vvt)
- kaksi vuotta kestävä valinnaisaine* (8. ja 9. luokalla yhteensä 4 vvt)

9.luokalla

- vuoden kestävä valinnaisaine 2 vvt (vain 9. luokalla)

Ylimääräistä A2 -kieltä opiskeleva oppilas valitsee valinnaisaineita seuraavasti:

8.luokalla

- kaksi vuotta kestävä taito- ja taideaineiden valinnaisaine (8. ja 9. luokalla yhteensä 4 vvt)

9.luokalla

- vuoden kestävä valinnaisaine 2 vvt (vain 9. luokalla)

Kuvataideluokalla opiskeleva oppilas valitsee valinnaisaineita seuraavasti:

9.luokalla

- vuoden kestävä valinnaisaine 2 vvt (vain 9. luokalla)

Jos oppilas opiskelee kuvataideluokalla **sekä** opiskelee vielä ylimääräistä A2-kieltä, oppilas **on jo tehnyt kaikki valintansa, eikä valitse enää lainkaan valinnaisainetta.**

Valinnaisaineet esitellään seuraavilla sivuilla aakkosjärjestyksessä.

Arkkitehtuuri ja muotoilu

Valinnaisaine yhdeksännelle luokalle.

Tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteena on tutustua arkkitehtuurin ja muotoilun sisältöihin soveltamalla matematiikan taitoja sekä kuvataiteen ja käsityön työtapoja. Harjoitusten avulla opetellaan arkkitehtuurin peruskäsitteitä kuten mittoja, mittakaavoja ja rakenteita. Laajemmissa projektitöissä harjoitellaan näiden opittujen tietojen ja taitojen yhdistämistä ja soveltamista.

Oppisisällöt ja työtavat

- Mittakaava ja kultainen leikkaus
- Taso- ja kolmiulotteisen kappaleen geometriaa
- Teknisen piirtämisen peruskäsitteitä ja 3D-mallintamista
- Pienoismallien valmistamista käsin tai tietokoneavusteisesti
- Rakenteiden tutkimista rakentelemalla ja muotoilemalla
- Mahdollisuuksien mukaan vierailukäyntejä ja vierailijoita
- Tutustumista arkkitehtuurin historiaan ja tyyliuuntiin

Sisältöjä harjoitellaan muun muassa matemaattisilla laskutehtävillä, tietotekniikan sovelluksilla ja rakentamalla pienoismalleja. Harjoitukset voivat olla yksilö-, pari- tai ryhmätöitä.

Oppilaan työskentelyä tuetaan jatkuvalla ja kannustavalla palautteella.

Arviointi

Arviointi perustuu harjoituksiin, laajempiin projektitöihin sekä tuntiaktiivisuuteen. Valinnaisaine arvioidaan numeroarvioinnilla ja siitä saa erillisen arvosanan todistukseen.

B2-kieli (ranska, saksa, espanja, venäjä)

Valinnaisaine joka alkaa kahdeksannelta luokalta ja jatkuu yhdeksännellä luokalla.

Tuleva maailmankansalainen, haluatko oppia ymmärtämään vieraita kulttuureja ja pärjäämään kielitaidollasi ympäri maailmaa?

Miksi opiskella kieliä?

- yhä kansainvälisempi Suomi
- Kielten osaaminen avartaa maailmankuvaa
- Eri kulttuurien tunteminen ja ymmärtäminen lisää suvaitsevaisuutta
- Saattaa mahdollistaa opiskelupaikan ulkomailla
- Kielitaito voi olla ratkaiseva tekijä työn saamisessa
- Aivojumppaa: Kielten opiskelu treenaa muistia tehokkaasti

Saksa: Tule opiskelemaan Euroopan puhutuinta kieltä! Saksan kieli avaa monta ovea Euroopan työmarkkinoilla ja lisäksi se on portti Keski-Euroopan kulttuuriin. Deutsch macht Spaß!

Ranska: Bonjour! Ranska on todellinen maailman kieli. Sitä puhutaan kaikissa viidessä maanosassa. Ranskan avulla opit helposti sukulaiskieliä espanjaa, portugalia ja italiaa. Ranska on myös taiteen, muodin, herkuttelun, matkailun ja diplomatian kieli. Ranskan kielen taidolla erotut joukosta!

Espanja: ¡Hola, buenas! Espanja on äidinkielenään puhuvien perusteella maailman toiseksi puhutuin kieli, jonka taitajia on yli 500 miljoonaa. Lisäksi se on 20 maan virallinen kieli sekä yksi YK:n ja EU:n virallisista kielistä. Tule siis hankkimaan menolippu mielenkiintoiseen ja monipuoliseen espanjankieliseen maailmaan. ¡Bienvenidos! Tervetuloa mukaan iloiseen joukkoon!

Venäjä: Venäjän opiskelu on hauskaa! Venäjän kieli on avain rikkaaseen venäläiseen kulttuuriin: musiikki, kirjallisuus ja taide avautuvat aivan uudella tavalla,

jos osaat venäjää. Kyrilliset aakkoset on helppo oppia, muutamia sanojakin osaat jo valmiiksi: метро (metro), такси (taksi). Venäjää opiskellaan rauhallisesti ja rennosti: “Tishe edesh, dalshe budesh” eli hyvää hiljaa tulee!

Tavoitteet

Tavoitteena alkeiskielitaito, jolla selviää jokapäiväisissä tilanteissa ja joka luo pohjan jatko-opiskelulle. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä niin kieliopin kuin tilanteeseen oikean kielenkäytönkin suhteen, opetettavan kielen kulttuurin tuntemusta ja samalla edistää oppilaan kielenopiskelutaitoja.

Oppisisällöt ja työtavat

Peruskieliopin lisäksi harjoitellaan paljon ääntämistä sekä kuullunymmärtämistä ja käydään läpi, miten kieltä käytetään sekä suullisesti että kirjallisesti erilaisissa arkisissa tilanteissa, joita kohtaa vieraassa kulttuurissa, esim. kaupassa asiointi, ravintolassa tilaaminen ja tutustuminen uusiin ihmisiin. Käydään läpi myös kielen taustalla olevan kulttuurin merkitystä ja erityispiirteitä.

Monipuoliset työtavat, joissa hyödynnetään pari- ja ryhmätöitä, toiminnallisuutta, pelillisyyttä ja draamaa. Pääpaino aluksi puhumaan totuttelussa, vähitellen myös kirjallinen viestintä tulee mukaan.

Arviointi

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin, myös itsearviointin keinoin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet ja se voi olla sekä kirjallista että suullista. Myös työskentely on osa arviointia. Valinnaisaine arvioidaan numeroarviointilla ja siitä saa erillisen arvosanan todistukseen.

Historia ja kulttuuritieto

Valinnaisaine joka alkaa kahdeksannelta luokalta ja jatkuu yhdeksännellä luokalla.

Kiinnostaako mahdollisuus jatkaa historiaa vielä kasiluokan jälkeenkin? Haluatko oppia historiaa vielä tavallisia oppitunteja syvemmin, tai jäikö itse eniten kiinnostavat asiat historiasta kokonaan yläkoulun aiheiden ulkopuolelle? Tässä oppiaineessa on mahdollisuus päästä oppimaan kaikkea menneisiin aikakausiin, ja historian kulttuureihin liittyvää.

Tavoitteet

Tavoitteena on laajentaa oma ymmärrystä historiasta sekä siitä, miten historian jäljet näkyvät nykyaikana eri puolilla maailmaa ihmisten elämässä. Lisäksi tutustutaan ja harjoitellaan eri keinoja käyttää historiaa. Tarkoitus on paitsi lisätä oppilaiden historiatietoisuutta, myös avata uusia näkökulmia historiaan ja maailmankuvaan. Peruskoulun historiaa on tärkeää nähdä myös muiden kulttuurien ja ihmisryhmien näkökulmasta.

Sisällöt

8. ja 9. luokille on omat sisällöt. 8.luokalla käydään historian aikakausia ja kulttuureja, joita ei muuten käydä yläkoulun historiassa. Esimerkiksi alkuperäiskansojen ja muiden maanosien historiaa. 9.luokalla käydään läpi esimerkiksi ympäristöhistorian ja tieteen historian kaltaisia aiheita. Oppilaat voivat ryhmänä vaikuttaa lukuvuoden alussa siihen, mitä kaikkia aiheita vuoden aikana käydään.

Arviointi

Kokeita ei ole. Oppilas suorittaa erilaisia tuntiharjoituksia ja verkkotehtäviä, joiden kautta osaaminen näytetään. Oppiaineessa tehdään erilaisia projekteja ja harjoitellaan myös ryhmässä työskentelyä. Valinnaisaine arvioidaan numero-arvioinnilla ja siitä saa erillisen arvosanan todistukseen.

Ilmaisutaito

Ilmaisutaitoa voi valita kahden vuoden mittaisena valinnaisaineena alkaen jo kahdeksannelta luokalta tai yhden vuoden mittaisena alkaen yhdeksänneltä luokalta.

Tavoitteet

Ilmaisutaidossa pääset tutustumaan teatterin maailmaan. Opit näyttelystä, ohjaamista ja muita elokuvaan ja teatteriin liittyviä asioita.

Ilmaisutaidon tunneilla vuorovaikutustaitosi ja yhteistyökykysi kehittyvät. Opit ilmaisemaan itseäsi paremmin ja tulet rohkeammaksi ja taitavammaksi esiintyjäksi.

Työtavat ja oppisisällöt

Tunneilla tehdään pieniä harjoituksia pareittain ja ryhmissä. Aluksi rakennetaan yhteishenkeä tutustumisleikeillä ja improvisaatioharjoituksilla. Omaa ilmaisua kehitetään keho-, liike- ja äänenkäyttöharjoitusten avulla.

Tunneilla tutustutaan näytelmän rakenteeseen sekä ohjaajan työhön. Ryhmän toiveiden mukaan voidaan myös tutustua esimerkiksi naamionäyttelemiseen tai toteuttaa prosessidraamaa.

Oppilaat saavat vaikuttaa kurssin sisältöön. Lukuvuoden aikana voidaan tehdä ryhmän toiveiden mukaisesti esityksiä esimerkiksi improvisaatioharjoitusten tai valmiin käsikirjoituksen pohjalta.

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat muun muassa osallistumisinnostus, aktiivisuus, ryhmätaidot, yrittäminen sekä vuorovaikutustaitojen, ryhmätyötaitojen ja näyttelijätaitojen kehittyminen. Valinnaisaine arvioidaan numeroarvioinnilla ja siitä saa erillisen arvosanan todistukseen.

Kotitalous

Kotitaloutta voi valita kahden vuoden mittaisena valinnaisaineena alkaen jo kahdeksannelta luokalta tai yhden vuoden mittaisena alkaen yhdeksänneltä luokalta.

Tavoitteet

Kotitalouden opiskelu pohjautuu käytännön toimintaan ja työskentelyssä korostuvat yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot. Valinnaisen kotitalousopetuksen tehtävänä on laajentaa ja syventää 7. lk:lla opittuja tietoja ja taitoja elämänhallintaa ajatellen.

Oppisisällöt

Valinnaisessa kotitaloudessa keskeisimpinä sisältöinä perehdytään arkeen ja juhlaan niin suomalaisen kuin kansainvälisenkin ruoka- ja tapakulttuurin kautta. Ruoka- ja tapakulttuurien tuntemusta harjoitetaan esimerkiksi ruoanvalmistustehtävien ja tiedonhankinnan kautta.

Arviointi

Työtaidoista arvioidaan käytännön taitoja, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja sekä tiedonhallintataitoja.

Kotitalouden valinnaisaine valittuna pakollisesta taito- ja taideaineiden valintapalkista vaikuttaa emoaineen arvosanaan, eikä siitä tule erillistä arvosanaa todistukseen. Arvosana voi nousta, laskea tai pysyä samana.

Mikäli valinta on syventävistä valinnaisaineista, todistukseen tulee erillinen arvosana aineesta.

Kuvataide

Kuvataidetta voi valita kahden vuoden mittaisena valinnaisaineena alkaen jo kahdeksannelta luokalta tai yhden vuoden mittaisena alkaen yhdeksänneltä luokalta (mediataide).

Tavoitteet

Kuvataiteen opiskelun tärkeimpiä tavoitteita on luovuuden ja taiteellisuuden kehittäminen, oman vahvan ilmaisun ja persoonallisen tyylin löytäminen kasvavan itsetuntemuksen kautta. Kuvataide on yleissivistävä oppiaine ja sen opiskelun nuori kokee myös rentouttavaksi.

- * Ilmaisua syvennetään ja kehitetään sekä tuttujen että uusien tekniikoiden kautta
- * Opitaan tulkitsemaan ja käyttämään taide- ja viestinnän kuvia
- * Tutkitaan ympäristöä ja arkkitehtuuria kuvallisoin keinoin
- * Perehdytään taiteen eri ilmaisukeinoihin ja tyyliin sekä muotoilun prosessiin
- * Opetellaan kuvataiteen käsitteistöä ja taidehistoriaa

Työtavat

Yksilöllistä työskentelyä ja ryhmätöitä. Työskentelyyn pyritään lisäämään pitkäjänteisyyttä ja luovan prosessin vaiheita ideasta valmiiseen työhön. Taiteilijoihin ja taiteeseen tutustutaan taidehistorian ja näyttelykäyntien kautta.

Oppisisällöt

Kaksi vuotta kestävä valinnaisaine sisältää keskeisten kuvataiteen perustekniikoiden monipuolista harjoittelua ja kokeilua. Aiheiden kautta opitaan kuvataiteen perustaitoja kuten värien käyttöä, sommittelua sekä muodon ja tilan kuvaamista.

Keskeisiä tekniikoita erilaisin aihein:

8 lk.

- PIIRUSTUS
- MAALAUUS (mm. akryylimaalaus)
- TAIDEGRAFIKKA (kohopaino, linokaiverrus)
- MUOTOILU JA RAKENNELU, KUVANVEISTO
- GRAAFINEN SUUNNITTELU

9 lk.

- PIIRUSTUS
- MAALAUUS (mm. öljyvärimaalaus)
- TAIDEGRAFIKKA (syväpaino, kuivaneulatekniikka)
- MUOTOILU JA DESIGN
- GRAAFINEN SUUNNITTELU
- DIGIKUVAUS

Arviointi

Oppilas saa jokaisen tehtävän toteuttamisen yhteydessä opettajalta palautetta. Syys ja kevätlukukauden lopussa oppilaalle annetaan numeroarvioinnin tueksi myös suullinen palaute taiteellisesta kehittämisestä. Oppilas suorittaa myös itsearviointia.

Kuvataiteen valinnaisaine valittuna pakollisesta taito- ja taideaineiden valintapalkista vaikuttaa emoaineen arvosanaan, eikä siitä tule erillistä arvosanaa todistukseen. Arvosana voi nousta, laskea tai pysyä samana.

Mikäli valinta on syventävistä valinnaisaineista, todistukseen tulee erillinen arvosana aineesta.

Liikunta

Liikuntaa voi valita kahden vuoden mittaisena valinnaisaineena alkaen jo kahdeksannelta luokalta tai yhden vuoden mittaisena alkaen yhdeksänneltä luokalta

Valinnaisliikunnan tavoitteena on ylläpitää ja kehittää omaa fyysistä ja henkistä hyvinvointia sekä monipuolistaa liikunnan lajituntemusta ja harrastamista.

Valinnaisliikunta kaksinkertaistaa joka viikkoisen koululiikunnan määrän ja tukee näin tavoitetta kehittää motorisia taitoja sekä lisätä säännöllisen liikunnan harrastamista.

Työtavat ja oppisisällöt

Liikuntamuodot suunnitellaan mahdollisimman monipuoliseksi. Valinnaisliikunnassa pyritään yksilöllisempään ohjaukseen kuin perusliikunnan opetusryhmissä. Pääpaino on palloilulajeissa vuodenaajat ja liikuntaympäristö huomioiden.

Arviointi

Valinnaisliikunnassa eri liikuntamuotojen aktiivinen kokeileminen ja harjoittelu korostuvat. Lisäksi vastuullinen toiminta oppimistilanteissa, niin ryhmässä kuin itsenäisesti, on osa arviointia. Oppilas saa näin lisämahdollisuuden osoittaa liikunnallista osaamistaan ja työskentelyään.

Liikunnan valinnaisaine valittuna pakollisesta taito- ja taideaineiden valintapalkista vaikuttaa emoaineen arvosanaan, eikä siitä tule erillistä arvosanaa todistukseen. Arvosana voi nousta, laskea tai pysyä samana.

Mikäli valinta on syventävistä valinnaisaineista, todistukseen tulee erillinen arvosana aineesta.

Luova kirjoittaminen

Valinnaisaine yhdeksännelle luokalle.

Tavoitteet

Luovan kirjoittamisen tunneilla kehityt kirjoittajana ja saat kirjoittaa omalla tyyllilläsi. Opit käyttämään monenlaisia tehokeinoja ja ilmaisemaan itseäsi paremmin kirjoittamalla. Harjoittelet myös palautteen saamista ja antamista.

Luova kirjoittaminen sopii valinnaisaineeksi kaikille, joita kirjoittaminen kiinnostaa ja jotka haluavat kehittää itseään kirjoittajina.

Työtavat ja oppisisällöt

Tunneilla harjoitellaan vuoropuhelun kirjoittamista sekä erilaisten kerronta-tekniikoiden käyttöä. Kirjoitetaan satuja, henkilökuvauksia, runoja, novelleja, fantasiaa, jännitystä, romantiikkaa ja vaikka mitä muuta! Oppilaat voivat itse vaikuttaa kurssin sisältöön.

Tunneilla harjoitellaan myös palautteen antamista ja omia tekstejä muokataan eteenpäin palautteen pohjalta.

Luovan kirjoittamisen lopputyönä on esimerkiksi oman novellin tai runosikermän kirjoittaminen. Teksteistä voidaan koota ryhmän oma julkaisu.

Arviointi

Arviointi perustuu oppilaan osallistumiseen, aktiivisuuteen, teksteihin ja niiden omaperäisyyteen. Kehittyminen kirjoittajana ja innostuneisuus otetaan arvioinnissa huomioon. Valinnaisaine arvioidaan numeroarvioinnilla ja siitä saa erillisen arvosanan todistukseen.

Mediataide

Valinnaisaine yhdeksännelle luokalle.

Tavoitteet

Mediataiteen tavoitteena on oppia käyttämään mediataiteen keinoja ja ilmaisuvälineitä sekä oppia medialukutaitoa oman työskentelyn kautta.

- * Ilmaisua syvennetään ja kehitetään sekä tuttujen että uusien tekniikoiden kautta
- * Opitaan tulkitsemaan ja tuottamaan mediataidetta ja viestintää
- * Tutkitaan mediasisältöjä, merkityksiä ja arvoja
- * Perehdytään mediataiteen eri ilmaisukeinoihin ja tyyliin
- * Opetellaan mediataiteen ja viestinnän käsitteistöä

Työtavat

Yksilöllistä työskentelyä ja ryhmätöitä digitaalisin ja perinteisin taiteen menetelmin.

Oppisisällöt

Vuoden aikana tutustutaan keskeisiin mediataiteen osa-alueisiin eri aihein ja välinein.

Osa-alueet:

- valokuva
- elokuva- ja videotaide
- valo- ja äänitaide
- nettitaide
- ympäristötaide
- mediavaikuttaminen ja kansalaisaktivismi

Arviointi

Oppilas saa jokaisen tehtävän toteuttamisen yhteydessä opettajalta palautetta. Syys- ja kevätlukukauden lopussa oppilaalle annetaan suullinen palaute työskentelystä. Oppilas suorittaa myös itsearviointia. Valinnaisaine arvioidaan numeroarvioinnilla ja siitä saa erillisen arvosanan todistukseen.

Musiikki

Musiikkia voi valita kahden vuoden mittaisena valinnaisaineena alkaen jo kahdeksannelta luokalta tai yhden vuoden mittaisena alkaen yhdeksänneltä luokalta.

Yhtyesoitto (bändi), -laulu, musiikkitieto, kuuntelu ja musiikin teknologia

Monipuolinen musiikin tekemisen kurssi, jossa syvennetään tietoja ja taitoja musiikin eri alueilla. Kurssi sopii kaikille, jotka pitävät musiikista ja ovat kiinnostuneita monipuolisesti kehittämään musiikillisia valmiuksiaan ja syventämään musiikin tuntemustaan. Kurssi sopii myös niille, jotka ovat kiinnostuneita omasta musiikin tuottamisesta soittaen ja laulaen. Lisäksi tarjolla on studiotekniikan, livemiksausten ja yleensä musiikin tietotekniikan 'salaisuuksien' oppimista.

Tavoitteet

Valinnaisessa musiikinopetuksessa sisällöt ja tavoitteet ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa. Keskeinen tavoite on tukea nuorten musiikillista kehitystä ja vahvistaa omia vahvoja alueita tekemällä ja kokemalla. Näköaloja musiikkiin ja sen tekemiseen myös laajennetaan.

Oppisisällöt

8-luokka

Musisoinnissa on sekä ohjattua että itsenäistä harjoittelua. Muodostetaan yhtyeitä, joissa harjoitellaan monipuolista ohjelmistoa ja tutustutaan musiikin tekemisen eri alueisiin. Kehitetään ryhmätyötaitoja ja itsenäistä harjoittelua. Valmistellaan esityksiä ja esiinnyttään erilaisissa tilaisuuksissa.

Musiikin tuntemisessa kuunnellaan ja tutustutaan ympäröiviin ja vähän kauempanakin oleviin musiikin lajeihin. Syvennetään ja laajennetaan musiikin tuntemusta.

Musiikin teknologiassa tutustutaan äänentoistoon ja tallennukseen. Vahvistetaan työskentelytaitoja ja tietoja tekniikan mahdollisuuksista.

9-luokka

Musisoinnin, musiikin tuntemisen ja teknologian tietoja ja taitoja syvennetään. Vahvistetaan ja tarkistetaan kiinnostuksen mukaista suuntautumista. Laaditaan tavoitteet lopputöille ja suunnitellaan niiden toteuttaminen. Lopputöinä toteutetaan muun muassa esityksiä koulun tapahtumiin ja konsertteihin, tuotetaan ja tallennetaan musiikkia sekä studio- että konserttiolosuhteissa.

Työtavat ja arviointi

Opetettaessa käytetään ryhmäopetusta, luentoa, soitin- ja lauluhyttejä, kuuntelua, itsenäistä työskentelyä ja omatoimista harjoittelua. Oppilaita kannustetaan löytämään omat vahvat alueensa ja hyödyntämään niitä. Arvioinnissa perustuu oppilaan aktiivisuuden, vastuullisuuden ja kehittymisen seuraamiseen. Arvioinnin kohteena ovat musisoinnin musiikin tuntemisen ja teknologian osa-alueet. Tarvittaessa voidaan pitää tarkentavia kokeita. Päätösarvioinnissa painotetaan oppilaan omaa vahvaa aluetta.

Musiikin valinnaisaine valittuna pakollisesta taito- ja taideaineiden valintapalkista vaikuttaa emoaineen arvosanaan, eikä siitä tule erillistä arvosanaa todistukseen. Arvosana voi nousta, laskea tai pysyä samana.

Mikäli valinta on syventävistä valinnaisaineista, todistukseen tulee erillinen arvosana aineesta.

Saksan kieli ja kulttuuri

Valinnaisaine yhdeksännelle luokalle.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on oppia saksan kielen alkeet ja tutustua samalla saksankielisten maiden kulttuuriin, tapoihin ja erityispiirteisiin. Kurssi antaa erinomaiset valmiudet jatkaa saksan opiskelua lukiossa B3-kielenä.

Oppisisällöt

Alkeiskielioopin lisäksi harjoitellaan paljon ääntämistä ja käydään läpi, miten kieltä käytetään sekä suullisesti että kirjallisesti erilaisissa arkisissa tilanteissa, joita kohtaa vieraassa kulttuurissa. Aihealueita on mm. itsestä, perheestä ja harrastuksista kertominen, koulu sekä asioiminen ravintolassa ja vaatekaupassa. Kurssilla painotetaan myös saksankielisten maiden kulttuuria ja maantuntemusta juhlia unohtamatta!

Työtavat ja arviointi

Kurssi suoritetaan kokonaan portfolio-opiskeluna eikä kurssilla pidetä kokeita, mutta läksyä tulee. Kurssin suorittaminen vaatii säännöllistä läsnäoloa ja aktiivisuutta (tuntitehtävät ja läksyt). Valinnaisaine arvioidaan numeroarvioinnilla ja siitä saa erillisen arvosanan todistukseen.

Taloustaito

Valinnaisaine yhdeksännelle luokalle.

Kiinnostaako tietää, miten sijoittamalla voi ansaita rahaa? Onko haaveissa oman yrityksen perustaminen, vai haluatko vain oppia, miten omat raha-asiat kannattaa hoitaa. Tässä aineessa pääset opettelemaan kaikkea rahaan, kaupankäyntiin ja talouteen liittyvää.

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia oman rahankäytön merkitys oman elämän, ja yhteisen talouden kannalta. Lisäksi opitaan perusasiat talouden järjestelmästä, sekä harjoitellaan omien talousasioiden hoitamista.

Oppisisällöt

Tunneilla käydään läpi talouden eri osa-alueet, kuten yrittäjäyys, pankkitoiminta, ja oma rahankäyttö. Opitaan sijoittamaan, oman yrityksen perustamista, ja vastuullista taloustoimintaa.

Arviointi

Kokeita ei ole. Oppilas osallistuu opetuksessa erilaisten tuntiharjoituksiin ja verkkotehtäviin, joiden kautta osaaminen näytetään. Lisäksi kaikki oppilaat osallistuvat keväällä taloustaitokilpailuun. Valinnaisaine arvioidaan numeroarvioinnilla ja siitä saa erillisen arvosanan todistukseen.

Tekninen työ

Teknistä työtä voi valita kahden vuoden mittaisena valinnaisaineena alkaen jo kahdeksannelta luokalta tai yhden vuoden mittaisen alkaen yhdeksänneltä luokalta.

Tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteena on syventää jo opittuja käsityötaitoja ja laajentaa osaamista uusiin tekniikoihin ja työtapoihin sekä kehittyä omien tuotteiden suunnittelijana ja valmistajana.

Oppisisällöt ja työtavat

Valinnaisessa käsityössä tehdään tekniikkaharjoituksia ja tuotesuunnittelutehtäviä. Harjoitusten avulla tutustutaan puun- ja metallintyöstötekniikoihin, elektroniikkaan ja ohjelmoitaviin laitteisiin **kuten** 3D-tulostimeen, CNC-jyrsimeen, vinyyli- ja laserleikkuriin. Tekniikkaharjoituksissa opitaan laitteiden käyttöä ja työskentelemään yhdessä turvallisesti.

Tuotesuunnittelutehtävissä sovelletaan opittuja taitoja oman kiinnostuksen mukaan. Tehtävissä harjoitellaan ideointia, oman työskentelyn suunnittelua, ongelmanratkaisua työn eri vaiheissa, työvälineiden ja laitteiden käytön soveltamista ja tuotteiden viimeistelyä. Tuotesuunnittelutehtävät voivat olla yksilö-, pari- tai ryhmätöitä tuoteideasta riippuen.

Arviointi

Oppimisen ja osaamisen arviointi on käsityön valinnaisaineessa ohjaavaa ja kannustavaa, ja sen avulla tuetaan laaja-alaisen käsityötaidon kehittymistä. Työskentelystä annetun palautteen tavoitteena on ohjata oppilasta havaitsemaan vahvuuksiaan, rohkaista kokeilemaan ja oppimaan uutta. Oppilasta ohjataan lisäksi arvioimaan itse osaamistaan. Arviointi perustuu käsityön suunnittelu- ja

valmistusprosessin tavoitteisiin ja kriteereihin, ja työskentelyn eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä.

Teknisen työn valinnaisaine valittuna pakollisesta taito- ja taideaineiden valintapalkista vaikuttaa emoaineen arvosanaan, eikä siitä tule erillistä arvosanaa todistukseen. Arvosana voi nousta, laskea tai pysyä samana.

Mikäli valinta on syventävistä valinnaisaineista, todistukseen tulee erillinen arvosana aineesta.

Tekstiilityö

Tekstiilityötä voi valita kahden vuoden mittaisena valinnaisaineena alkaen jo kahdeksannelta luokalta tai yhden vuoden mittaisen alkaen yhdeksänneltä luokalta.

Tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteena on syventää jo opittuja käsityötaitoja ja laajentaa osaamista uusiin tekniikoihin ja työtapoihin sekä kehittyä omien tuotteiden suunnittelijana ja valmistajana. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja.

Oppisisällöt ja työtavat

Oppilaiden erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon työtapojen valinnassa.

Kurssilla tutustutaan moniin erilaisiin käsityötekniikoihin. Oppilaan on mahdollista suunnitella ja valmistaa itselleen vaatteita, asusteita ja vaikkapa sisustustekstiilejä.

Kurssilla kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Arviointi

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin sekä opiskelun aikana tehtyyn jatkuvaan arviointiin ja dokumentointiin. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan.

Tekstiilityön valinnaisaine valittuna pakollisesta taito- ja taideaineiden valintapalkista vaikuttaa emoaineen arvosanaan, eikä siitä tule erillistä arvosanaa todistukseen. Arvosana voi nousta, laskea tai pysyä samana.

Mikäli valinta on syventävistä valinnaisaineista, todistukseen tulee erillinen arvosana aineesta.

Tietotekniikka ja media

Valinnaisaine joka alkaa kahdeksannelta ja jatkuu yhdeksännellä luokalla.

Tavoitteet

Tietotekniikan tavoitteena on tutustuttaa oppilas keskeisiin tietotekniikan osa-alueisiin ja antaa monipuolinen kuva tietokoneesta työvälineenä, lisätä tietotekniikan harrastuneisuutta ja auttaa oppilaita hyödyntämään tietotekniikassa omaksuttuja tietoja ja taitoja muun muassa muiden aineiden opiskelussa. Tietotekniikan opiskelu antaa valmiudet ymmärtää ohjelmistojen rakenteiden samankaltaisuutta. Tavoitteena on antaa valmiuksia omatoimiseen opiskeluun ja myöhempään tietojen ja taitojen soveltamiseen jatko-opinnoissa.

Oppilas oppii hakemaan omatoimisesti tietoa Internetistä ja suhtautumaan saamaansa tietoon sekä avoimesti että kriittisesti. Oppilas ymmärtää tiedon luotettavuuden merkityksen vertailemalla asiaa eri lähteistä ja oppilas oppii lähdekriittiseksi. Oppilas ymmärtää käsitellyn ja käsittelemättömän kuvan erot ja niiden erilaiset käyttötarkoitukset. Oppilas käyttää eri viestintämuotoja ja luo sopivia sisältöjä riippuen siitä, mille kohderyhmälle sisältö on suunnattu, missä ja miten sisältö julkaistaan. Lisäksi oppilas ymmärtää, mitä tekijänoikeudella tarkoitetaan ja millaisin oikeuksin muiden tuottamaa materiaalia voi käyttää omissa töissään ja julkaisuissaan. Oppilas oppii ymmärtämään myös tietoturvan merkityksen.

Oppisisällöt

- Tutustutaan tietokoneen rakenteeseen ja komponentteihin.
- Opetellaan käyttämään erilaisia pilvipalveluita sekä kulloinkin käytössä olevia verkkoresursseja.
- Internet tiedonhaun ja viestinnän välineenä: lähdekritiikki, tekijänoikeusasiat (muun muassa CC-merkinnät tai vastaavat merkinnät).

- Lähteiden merkitseminen.
- Tiedon tuottaminen ja sen julkaiseminen: eri julkaisu- ja esitysmuodot.
- Joidenkin tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmien käyttö.
- Videoiden kuvaaminen ja niiden editointi
- Tutustutaan joihinkin yleisimpiin tallennusformaatteihin ja niiden käyttötarkoitukseen sekä merkitykseen tieto- ja viestintäteknologiassa.
- Valokuvaaminen ja kuvien muokkaus jollakin kuvankäsittelyohjelmalla.
- Ohjelmistojen rakenteen ja tietokoneen toiminnan ymmärtäminen esimerkiksi tutustumalla HTML-kielen perusteisiin, JavaScriptin alkeisiin, robotiikkaan tai pelialustoihin (esim. Scratch ja Kodu).

Ensisijalla ovat oppilaskeskeiset työtavat; oppilaat tottuvat itsenäiseen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn sekä harjaannuttavat ryhmätyöskentelytaitoja, vastuunjakamista ja vastuunottamista niin itsenäisessä työskentelyssä kuin myös osana ryhmää.

Arviointi

Arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin oppilas suoriutuu tiedollisista ja taidollisista sisällöistä. Arvioinnissa huomioidaan oppilaan tuntityöskentely ja taito suunnitella sekä toteuttaa omaa työskentelyä. Valinnaisaine arvioidaan numeroarvioinnilla ja siitä saa erillisen arvosanan todistukseen.

Tutustu tieteeseen

Valinnaisaine yhdeksännelle luokalle.

Tavoitteet ja sisällöt

Oppilaat tutustuvat maailman ja luonnon ilmiöihin. Oppilaat tunnistavat ihmisen toiminnan ympäristölliset vaikutukset.

Aine syventää ymmärrystä luonnontieteistä (biologia, maantieto, fysiikka ja kemia) ja matematiikasta sekä opettaa, miten teoriat toimivat oikeassa elämässä.

Työtavat ja arviointi

Tutustu tieteeseen -valinnaisaineessa tehdään harjoitustöitä ja omia tutkimuksia, joiden tarkoitus on itse kokeilla ja tehdä. Aineessa tehdään myös opintokäyntejä, joiden mahdollisia kohteita ovat mm. Heureka, Tropicario, Sealife, Korkeasaari, Kemianluokka Gadolin, Aalto-yliopisto Junior, Tekniikan museo, lähialueen kemian- ja tekniikan alan yritykset ja eläinmuseo. Vierailukohteet päätetään oppilaiden kanssa yhdessä.

Arvioinnissa painotetaan aktiivista osallistumista, harjoitustöiden tekemistä ja laatua sekä oppimispäiväkirjan ja sähköisen portfolion tuottamista. Valinnaisaine arvioidaan numeroarvioinnilla ja siitä saa erillisen arvosanan todistukseen.